

Instructions:

- 1) Attempt any two questions from the first FIVE questions.
- 2) Question No. 6 is compulsory.
- 3) Figures on the right indicate marks assigned to the questions.

Q.1	Define Rights. Discuss various safeguards of rights	16
Q.2	Explain the term ' Liberty'. Discuss the various types of Liberty.	16
Q.3	Discuss various kinds of equality.	16
Q.4	Explain the features of the participatory model of Democracy.	16
Q.5	Which factors contribute in forming Nationalism. Elaborate your answer.	16
Q.6	Attempt ANY SIX short notes from the following :	18
	a) Right to Religion.	
	b) Right to Vote.	
	c) Positive Liberty	
	d) Separation of Powers	
	e) Negative equality	
	f) Distributive Justice	
	g) Direct and Indirect Democracy	
	h) Three Definitions of Democracy.	
	i) Trusteeship of Property	
	J) Decentralisation	
	K) Pure Means & Pure Ends	
	L) Anarchy with restraint	

वेळ - २ तास

गुण - ५०

सूचना - १) पहिल्या पाचातील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

२) सहावा प्रश्न अनिवार्य.

३) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र. १	हक्कांची व्याख्या करा. हक्कांच्या संरक्षकांची चर्चा करा.	१६
प्र. २	स्वातंत्र्याची संकल्पना स्पष्ट करा. स्वातंत्र्याच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.	१६
प्र. ३	समतेच्या विविध प्रकाराची चर्चा करा.	१६
प्र. ४	लोकशाहीच्या सकारात्मक नमुन्याच्या: मुद्द्यांचे स्पष्टीकरण द्या.	१६

- प्र. ५ राष्ट्रवादाच्या निर्मितीत कोणत्या घटकांचे योगदान असते? तुमचे उत्तर सविस्तर लिहा. १६
- प्र. ६ खालीलपैकी कोणत्याही सहा टीपा लिहा. १८
- अ) धर्माचा हक्क.
- ब) मतदानाचा हक्क.
- क) सकारात्मक स्वातंत्र्य.
- ड) सत्ताविभाजन सिध्दांत.
- ई) नकारात्मक समता.
- फ) न्याय्य वितरण.
- ग) प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष लोकशाही.
- ह) लोकशाहीच्या तीन व्याख्या.
- ल) मालमत्तेचे विश्वस्तपद.
- ज) विकेंद्रीकरण.
- च) पवित्र साधन व पवित्र उद्दीष्ट किंवा पवित्र उद्दीष्ट.
- ल) मर्यादाशील अराज्यवाद.
- *****